

«جوان» وضعیت و الزامات رشد تولید را در گفت‌وگو با کارشناسان واکاوی می‌کند

توقف رشدتولید در ایستگاه صمت!

سهولت کسب‌وکار، رفع فساد، افزایش بهره‌وری، رانت‌زدایی و رفع قوانین دست‌وپاگیر از الزامات رشد تولید به عنوان بستری برای مهار تورم است

کننده‌ها از این قسمت ناراحت هستند و همیشه از این موضوع شکایت دارند. به دلیل اینکه به نوعی آنها را دچار مشکل کرده است و به عبارت دیگر قانون کار یا بحث تأمین اجتماعی، بحث مالیات‌ها و بیمه یکی از آن تنگناها، سرعت‌گیرها و مشکلاتی است که اکثر تولید کنند‌ها در ایران به آن اشاره می‌کنند.»

امام‌وردی تصریح می‌کند: «ریسک‌های اقتصادی، ریسک‌های سیاسی و ریسک‌های مختلفی که متأسفانه در اقتصاد ایران وجود دارد، باعث می‌شود نه سرمایه‌گذار خارجی جرت این را داشته باشد که بخواهد در اقتصاد ایران سرمایه‌گذاری کند و نه حتی سرمایه‌گذار داخلی این جرت را پیدا می‌کند که بخواهد مازاد سرمایه‌های خودش را در داخل کشور مجدداً در تولید استفاده کند. متأسفانه در این چند سال شاهد خروج سرمایه شدیدی از کشور بودیم که آمارهای مختلفی ارائه شد و تا ۷۰ میلیارد دلار هم صحبتش بود علاوه بر اینکه سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران وارد نشده است بلکه ما خروج سرمایه شدیدی هم از داخل کشور داشتیم که به واسطه ریسک‌هایی که در اقتصاد ایران وجود دارد، سرمایه‌گذار به شدت ملاحظه‌کار شده است و حاضر به کار کردن و سرمایه‌گذاری در این فضای اقتصادی نیست.»

وی می‌افزاید: «برای اینکه اقتصاد ایران بخواهد مشکل گره تولید را حل کند در دو مقوله بحث داخلی و خارجی باید داستان را مورد بحث قرار داد. در مقوله داخلی؛ کنترل‌های شدید، رقابت با بخش خصوصی و قوانین دست وپاگیر باید مرتفع شوند. یعنی دولت نباید به عنوان رقیب بخش خصوصی و تولید مطرح باشد و به نوعی باید این قید و بندهایی را که برای تولید ایجاد کرده است، مقررات‌دایی کند. آزادسازی و مقررات‌زدایی در اقتصاد باید جزو برنامه‌ها باشند. در کشوری مثل عربستان یا گرجستان یا کشورهای دیگری که اطراف ما هستند بخواهد یک فعالیتی را ثبت و شروع کنند، نصف روز یا نهایتاً یک تا دو- سه روز بیشتر طول نمی‌کشد در صورتی که در ایران فرض کنید ۱۰- ۱۵ فرآیند باید انجام شوند و بعداً فعالیتی که می‌خواهد شروع شود تقریباً شاید بیش از یک یا دو ماه زمان ببرد اینتها یکسری مقوله‌هایی هستند که به هر حال آن فضای کسب و کار را محدود می‌کنند و مانع از فعالیت‌های بخش خصوصی و رشد تولید می‌شوند. این یک مقوله بسیار مهمی است که باید مقررات‌دایی انجام شود و به نوعی آن رانت‌هایی که به واسطه ساختار اقتصاد ایران ایجاد می‌شود باید جلوی این داستان گرفته شود تا شفافیتی در اقتصاد ایجاد شود.»

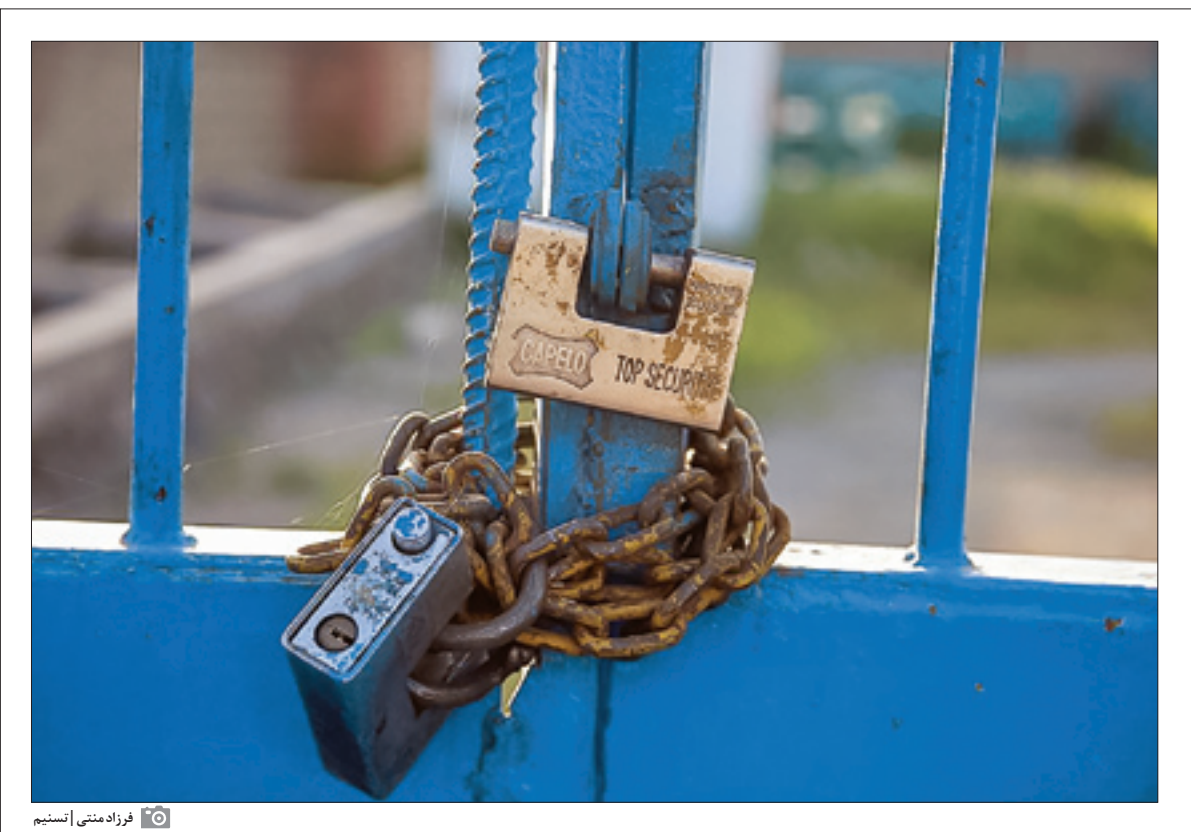
امام‌وردی خاطر‌نشان می‌کند: «همچنین بحث مبارزه با فساد باید جدی گرفته شود. به دلیل اینکه معضل اصلی فساد است و این داستان باید به نوعی مرتفع شود تا بخش خصوصی و تولید فرصت و امکان نفس کشیدن داشته باشند. در حوزه خارجی هم به هر حال ما نمی‌توانیم با درهای بسته و سرچنگ داشتن با کل دنیا کاری انجام دهیم. اقتصاد امروز دنیا، اقتصاد‌های در هم تنیده است و ما با توجه به سهمی که در اقتصاد جهانی می‌توانیم داشته باشیم به همان میزان هم می‌توانیم تولید را در داخل کشور رشد دهیم و آن موتور توسعه و رشد را در کشورمان راه بیاندازیم. واقعیت این است که بخش‌های اساسی ما که قرار است به عنوان موتور توسعه و بخش‌های پیشران اقتصادی باشند. متأسفانه همه اینتها به واسطه تحریم‌ها و مشکلاتی که به لحاظ تعاملات سیاسی با دنیای خارج وجود دارد به مشکل خوردند و بر کسبی هم پوشیده نیست که مشکل اساسی ما مخصوصاً در بخش‌هایی که بیشتر بین‌المللی هستند؛ بخش‌هایی مثل نفت، انرژی یا این بخش شساکی هستند. در صورت خروج دولت از ریل لجاجت با ملت و خانه ملت و تجدیدنظر در ترکیب اقتصادی دولت و همچنین دوری از «تعارض منافع» می‌توان امیدوار به حل مشکلات حوزه تولید شد. موضوع زمانی مهم می‌نمایند که بدانیم تولید قائمه اقتصاد کشور است و در صورت بی‌توجه به تولید، نمی‌توان انتظار مهار تورم و افزایش رفاه اجتماعی داشت. بنابراین انتظار می‌رود دولت که همه امکانات حاکمیتی را در اختیار دارد، بدون پرداختن به حواشی و اصرار به ماندن بر شی افراد که عملکرد قابل قبولی ندارند، به رشد و توسعه کشور کمک کنند چه آنکه تاریخ وجدان عجیبی دارد و به زودی قضاوت خواهد کرد.

افزایش پدای می‌کند، بهره‌وری رشد می‌کند و تولید هم به‌تبع آن رشد خواهد کرد.»
جمع‌بندی
به‌نظر می‌رسد ادعای وزارت صمت مبنی بر اینکه ابزاری برای مهار تورم ندارد یک آدرس غلط بزرگ است و به نوعی حرکت در مسیر خلاف منویات رهبر انقلاب به شمار می‌رود که به همه دستگاه‌ها توصیه کردند امکانات خود را پای کار بیاورند. از طرفی بخش عمده فضای تولید به حوزه صمت مرتب می‌شود که کارشناسان و فعالان به شدت از مدیریت این بخش شساکی هستند. در صورت خروج دولت از ریل لجاجت با ملت و خانه ملت و تجدیدنظر در ترکیب اقتصادی دولت و همچنین دوری از «تعارض منافع» می‌توان امیدوار به حل مشکلات حوزه تولید شد. موضوع زمانی مهم می‌نمایند که بدانیم تولید قائمه اقتصاد کشور است و در صورت بی‌توجه به تولید، نمی‌توان انتظار مهار تورم و افزایش رفاه اجتماعی داشت. بنابراین انتظار می‌رود دولت که همه امکانات حاکمیتی را در اختیار دارد، بدون پرداختن به حواشی و اصرار به ماندن بر برخی افراد که عملکرد قابل قبولی ندارند، به رشد و توسعه کشور کمک کنند چه آنکه تاریخ وجدان عجیبی دارد و به زودی قضاوت خواهد کرد.

تجربه چین در رشد تولید و فرار از فقر

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی چندی قبل در گزارشی به علل و عواملی که منجر به رشد تولید و فرار کشورها از فقر می‌شوند، با تأکید بر تجربه چین به این موضوع پرداخت که چرا برخی کشورها فقر فقیر یایی می‌مانند در حالی که گروهی دیگر توانایی غلبه یافتن بر فقر را پیدا می‌کنند. در بررسی علل فقر و ثروتمندی کشورها نیز عوامل گوناگونی از جمله فرهنگ، نظام سیاسی، اقتصاد دولت‌گرا، اتکا به منابع طبیعی، کمک‌های خارجی و اصلاحات تقویت بازار مطرح می‌شود که در این مقاله برخی درس‌های آموزنده از تجربه چین در رابطه با پذیرش اصلاحات تقویت بازار مدنظر قرار گرفته است. مقاله همچنین چهار دلیل می‌آورد که چرا کشورها راهبرد بازارمدار را با وجود مزایای روشن آن دنبال نمی‌کنند:

۱- ریسک‌گریزی سیاسی،
۲- حراس و مقامات دولتی،
۳- تنبلی فرادستان،
۴- تداوم جاذبه فکری و ایدئولوژیک دولت‌گرایی.
در پایان این مقاله تصریح شده کشورهایی که سیاست‌های اقتصادی خوب برمی‌گزینند بیشترین شانس را برای خروج از فقر خواهند داشت. در ادامه این گزارش رشد اقتصادی بزرگ‌ترین متحد و یاور توسعه اقتصادی- اجتماعی ذکر شده و آمده است: به عنوان مثال درآمد سرانه گینه استوایی پس از تولید عظیم نفت در دهه گذشته چند برابر شد، اما نرخ مرگ‌ومیر کودکان و سایر نماگرهای بهزیستی آن تغییر نی‌کرد. با وجود این، بالا رفتن در آمد سرانه قطعی‌ترین راه بهبود رفاه انسانی است. هنگامی که اقتصاد کشوری از رشد مداوم و قوی برخوردار می‌شود نماگرهای رفاه انسانی آن معمولاً بهبود می‌یابند، اما هنگامی که رشد اقتصادی متوقف یا کند می‌گردد مردم دچار رنج و آسیب می‌شوند. این گزارش در پایان تأکید کرده است طی نیم قرن گذشته، برخی کشورهای فقیر کم‌کان در فقر و در آمد پایین باقی مانده‌اند در حالی‌که برخی دیگر توانسته‌اند از فقر و بدبختی بگریزند. عوامل موفقیت کشورها در غلبه بر فقر کدامند؟ در ادامه درس‌های اموخته شده از تجربه توسعه با تمرکز بر تجربه چین مرور شده‌اند.

فرزند منی انستیم

رصد

مأموریت‌های تحقق نیافته صمت

- برنامه‌ریزی برای بهبود فضای کسب و کار و افزایش بازدهی، بهره‌وری، رقابت‌پذیری و توسعه کارآفرینی بخش‌های صنعت، معدن و تجارت.
- حمایت از توسعه و تقویت نام‌ها و علائم تجاری، تجاری‌سازی آثار مالکیت فکری و معنوی اعم از اختراعات، اکتشافات و نوآوری‌ها.
- برنامه‌ریزی، هدایت، حمایت و مدیریت تولید صادرات محور بازارش افزوده بالا و فناوری‌های پیشرفته و هدایت و حمایت از مدیریت واردات مبتنی بر تولید صادرات گرا.
- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی جهت بهبود نظام تولید، تأمین و توزیع، نظارت بر توسعه صنعتی، معدنی و تجاری کشور و متناسب با توازن منطقه‌ای، آمایش سرزمین و ملاحظات زیست محیطی.

این باره وجود دارد.»

عضو اتاق بازرگانی می‌گوید: «اقتصاد یک معادله تک مجهولی نیست که به راحتی قابل حل شدن باشد. در اقتصاد باید مجموعه عوامل را دید چون اگر برآیند آنها راحت بود که به راحتی قابل حل بود. پس مسئله، مسئله پیچیده‌ای است و یک عزم و اراده جدی می‌خواهد و باید در مسیر حل کردن این مشکلات قرار بگیریم تا بتوانیم شاهد رونق تولید و افزایش صادرات باشیم. دولت با رفع تحریم‌ها می‌تواند نفت بیشتری صادر کند و کسری بودجه‌اش را جبران کند. به دلیل اینکه همه اینها به هم مرتبط است. وقتی کسری بودجه وجود دارد عملاً به سمت استقراض از بانک مرکزی می‌روند و این استقراض اگر بدون پشتوانه باشد پایه پولی کشور و بحث نقدینگی را افزایش می‌دهد و رشد تورم را به دنبال خودش دارد.»

وی با اشاره به اینکه تا تورم مهار نشود تولید رونق پیدا نمی‌کند یا برعکس، می‌گوید: «این دو با هم رابطه تعاملی دارند و هر کدامش را که انجام دهید روی آن یکی تأثیر مستقیم می‌گذارند، اگر شما مهار تورم را از طریق رفع کسری بودجه و بحث‌های دیگر داشته باشید می‌توانید شاهد رشد تولید باشید، از آنظر اگر بتوانید تولید را افزایش دهیم می‌تواند روی بحث تورم تأثیرگذار باشد، پس این دو با هم یک رابطه تعاملی دارند.»

مشوق‌های حمایت از تولید و حفظ و ایجاد اشتغال

ب- سازمان تأمین اجتماعی با رعایت قوانین و مقررات نسبت به تقسیط حق بیمه سهم کارفرمایان خصوصی و تعاونی تا سقف ۲۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ اقدام می‌نماید.

حوزه بانکی

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با توجه به مصوبه شورای پول و اعتبار نسبت به بخشش جرائم دیرکرد تسهیلات بانکی و امهال تسهیلات بانکی مربوط به بخش تولید اقدام می‌نمایند.

۳. حوزه مالیاتی

الف. جرائم مالیاتی مربوط به عملکرد سال ۱۴۰۰ کارفرمایان حقیقی و حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت‌خانه‌های ذیربط در فعالیت‌های تولیدی مشروط به افزایش تولید در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ و داشتن حداکثر (۱۰۰) نفر نیروی کار تا

رشد تولید و مهار تورم مستلزم یک‌دیگر هستند و طبعاً کوتاهی در تحقق هر کدام به تشدید آن د دیگری منجر می‌شود اما تحقیقات کوتاهی‌ها در حمایت از تولید یکی از متغیرهای اصلی تشدید تورم به‌شمار می‌رود. به خلاف آدرس غلط وزارت «صنعت، معدن و تجارت» مبنی بر اینکه «بازار مهار تورم نداردیم!»، این‌وزارت‌خانه به‌عنوان یکی از پیشران‌های اقتصادی سهم عمده‌ای در وضعیت به‌هم‌ریخته حوزه تولید و به‌تبع آن در تشدید تورم دارد. به‌اذعان تارنمای، حسین‌وزارت‌خانه، صدور جواز تأسیس صنعتی (شروع فعالیت‌های صنعتی)، پروانه بهره‌برداری صنعتی (بهره‌برداری فعالیت‌های صنعتی)، گواهی و پروانه اکتشاف (شروع اکتشاف معادن)، پروانه بهره‌برداری معدنی (بهره‌برداری فعالیت معدنی)، پروانه صنفی (شروع فعالیت‌های صنفی)، کارت بازرگانی (شروع فعالیت‌های تجاری) و ثبت سفارش (شروع فعالیت واردات) از جمله مأموریت‌های وزارت صمت است، که به‌خوبی نقش این‌وزارت‌خانه در رشد تولید و به‌تبع آن در کنترل تورم را نشان می‌دهد که انتصاب‌های رابطه‌ای بدون در نظر گرفتن ضابطه‌ها، وضعیت را این‌روز کشانده است. رتبه‌مناظرکننده ۱۲۷ ایران در شاخص سهولت کسب و کار به‌خوبی نشان از به‌هم‌ریختگی حوزه تولید دارد که بخش عمده‌ای از آن به‌وزارت صمت مرتبط می‌شود. این‌در حالی است به‌اذعان خود صمت، بخش صنعت، معدن و تجارت ایران با دارا بودن بیشترین سهم اقتصادی کشور، دارای تعامل گسترده‌ای با سایر بخش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه ایران است و می‌تواند یکی از مؤثرترین پیشران‌های اقتصادی کشور باشد و نه تنها می‌تواند سهم بالایی در ساماندهی معیشت جامعه داشته باشد، بلکه می‌تواند اقتدار و کارآمدی کشور را برای دستیابی به امنیت، عدالت، رفاه، آزادی، استقلال و عزت‌ملی تقویت کند. ولی آنچه در عمل شاهد هستیم یکی از مؤلفه‌های مهم به‌هم‌ریختگی معیشت مردم و کاهش کارایی حکمرانی کشور به‌خروجی عملکرد وزارت صمت برمی‌گردد. حال این سؤال اساسی مطرح است در سالی که ریافت آن «رشد تولید» و «مهار تورم» عنوان شده است، الزامات رشد تولید و نقاط ضعف این مهم چیست؟

■ پیش‌بینی پذیر بودن اقتصاد؛ بستر رشد تولید

عباس‌آرگون عضو اتاق بازرگانی تهران به «جوان» می‌گوید: «وقتی از ضعف در تولید صحبت می‌کنیم بحث تأمین مالی مطرح است. نحوه تأمین مالی و گران بودن تأمین مالی به دلیل تورمی که داریم، از ضعف‌های تولید به‌شمار می‌آید. وقتی تورم داریم نیاز به منابع مالی افزایش پیدا می‌کند، به دلیل اینکه هر ساله با ۳۰- ۴۰ درصد تورم ارزش پول افت می‌کند و این افت به‌شرطی است که فعالیت را توسعه ندهیم.»

وی می‌افزاید: «اگر بخواهیم فعالیت‌های خودمان را ادامه دهیم نیاز به تأمین مالی بیشتری داریم. از آن سبب به دلیل محدودیت‌های بین‌المللی، تأمین مالی به صورت عادی از طریق فاینانس و خریدهای می‌که می‌توان انجام داد، صورت نمی‌گیرد و نیاز به تأمین مالی را بیشتر می‌کند. همچنین بهای تمام شده کالاها و مواد اولیه را در بحث واردات افزایش می‌دهد.»

آرگون تصریح می‌کند: «بحث بعدی، پیش‌بینی‌پذیری است که باید بتوانید شرایط آتی را پیش‌بینی کنید و شاهد یک ثبات نسبی در قوانین و مقررات باشید. باید بتوانید نرخ ارز را برآورد کنید. بحث ثبات در قوانین و مقررات بسیار مهم است، قوانین و مقررات، ثبات نرخ ارز و به‌طور کلی قابل پیش‌بینی بودن فضای کسب و کار در شرایط آتی اقتصادی، همچنین آن دور‌نمایی که بتوانید سرمایه‌گذار جذب کنید و تولید را انجام دهید از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است.»

عضو اتاق بازرگانی می‌گوید: «ما در چه حوزه‌ای مزیت داریم؟ آیا هر کالایی را می‌توانیم تولید کنیم؟ در حوزه تولید، بهای تمام شده، کیفیت، سرعت اول‌را می‌زند. آنجایی‌که مزیت داریم، می‌توانید با کیفیت بالا کالایی را تولید کنید. از سوی دیگر قیمت تمام شده هم باید پایین باشد که این نیاز به دانش فناوری روز دارد ولی به دلیل محدودیت‌های بین‌المللی به راحتی نمی‌توان آنها را در اختیار داشت.»

وی می‌افزاید: «اگر یک عوامل را حل کنیم، این‌طور نیست تولید ما رونق بگیرد، چراکه رونق تولید مستلزم یک ثبات اقتصادی است تا بتوانیم سرمایه‌ها را جذب و نگهداری کنیم، کیفیت را تقا دهیم، بحث تورم را مدیریت کنیم، جلوی قاچاق را بگیریم همه این بحث‌ها، بحث‌های تعاملی هستند که هر کدام از اینها به‌نحوی در بحث تولید مؤثر هستند.»

آرگون تصریح می‌کند: «اگر یک عامل را حل کنیم، این‌ببینیم در چه حوزه‌هایی مزیت داریم، ما باید به مکانیزم بازار برگردیم. واقعیت امر این است که با یک شیب ملایم باید به آن شرایطی برگردیم که بازار قیمت را تعیین کند. در حال حاضر بسیاری از تولیدی‌ها مثل فولادی‌ها در تابستان برق ندارند یا در زمستان به آنها گاز نمی‌دهند و این باعث افت تولید برای آنها می‌شود یا بهای تمام شده آن‌ها مطرح است و نرخ ارز که بحث‌های متعددی در

فراسو

مشوق‌های حمایت از تولید و حفظ و ایجاد اشتغال به پیشنهاد معاونت اقتصادی رئیس‌جمهور و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی در جلسه ۲۷ شهریور ۱۴۰۱ هیئت وزیران تصویب شد. براساس ماده یک، به منظور حمایت از تولید و اشتغال برای بنگاه‌های کوچک و متوسط موضوع بند(۲) تصویب‌نامه شماره ۱۸۵۴۹/ت۱۸۵۹۷-هـ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۹ که علاوه بر حفظ سطح اشتغال فعلی اقدام به اشتغال جدید می‌کنند و اطلاعات مربوط به حفظ اشتغال و افزایش سطح آن با تأیید کار گروه‌های تسهیل و رفع موانع تولید استانی و اطلاعات بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی از طریق سامانه‌های موجود مطابق دستورالعمل مصوب مشترک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت صنعت، معدن و تجارت در اختیار دستگاه‌های اجرایی موضوع این تصویب نامه قرار می‌دهند، مشوق‌های زیر در حوزه‌های مرتبط ارائه می‌شود:

۱- حوزه بیمه:

الف- کارفرمایان واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی و اصناف و شرکت‌های دانش‌بنیان که حداقل به مدت یک سال از زمان تقسیط بدهی نسبت به حفظ یا افزایش اشتغال نیروی انسانی کارگاه کار به مبنای فهرست اسفند ماه سال ۱۴۰۰ اقدام نموده و لیست حق بیمه کارکنان شاغل را در طول دوره تقسیط ارسال و پرداخت نمایند، در صورت عدم استفاده از بخشودگی جرائم در طول دوره گذشته می‌توانند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تصویب‌نامه و حداکثر ظرف چهار ماه نسبت به درخواست تکلیف بدهی‌های قطعی شده مطابق قوانین، از بخشودگی جرائم متعلقه برخوردار شوند. در مواردی که کارفرمایان کارگاه‌های مذکور تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تصویب‌نامه بر مبنای فهرست اسفند ماه سال ۱۴۰۰ نسبت به تعدیل نیروی انسانی خود اقدام نموده‌اند، پس از بازگشت نیروی کار تعدیل شده یا جایگزین آنها و رعایت حفظ و اشتغال حداقل به مدت یکسال از زمان تقسیط و بر مبنای فهرست اسفند ماه سال ۱۴۰۰ از بخشودگی جرائم متعلقه برخوردار می‌شوند.